

vitenskapsåret

Gamle hus, nye løsninger - Kan fortiden gi oss noen tips?

Jørn Holme, riksantikvar

Oslo 28. september

Gamle hus, nye løsninger Kan fortiden gi oss noen tips?

Jørn Holme
Riksantikvar

Kruke i Heidalen
Foto: Jiri Havran © Riksantikvaren

Foto: Johan Meyer © Riksantikvaren

to bygninger med adkomst fra svalgangen. Det ble stilt strenge kostnads- og arealkrav, som resulterte i en brutto-nettofaktor på 1,18 (eksklusive svalgang).

Form og uttrykk

Reguleringsbestemmelsene la følgende føringer på valg av form og uttrykk: «Ved bygningens utforming, materialvalg og dimensjonering må skoleanlegget i størst mulig grad tilpasses estetisk sett det tiliggende bevaringsverdige gårdsanlegget.» I samråd med Byantikvaren ble man enige om at det var viktig å tilpasse seg villabebbyggelsen i Skøyensvingen, som er nærmeste naboskap.

Denne tilpasningen har vi forsøkt å ta hensyn til på følgende måte: Idrettshallen er plassert innerst på tomten mot sydvest, og bevisst dekomponert i «snittet» for å redusere inntrykket av det store volumet. Skoleanlegget har fått en oppbrutt karakter mot sydøst og Nordjordet, av hensyn til trehusbebyggelsen i Skøyensvingen. Den utvendige kledning og svalgang er i tre. Skolen preges av et samtidig, modernistisk «trehusuttrykk», inspirert av trehusbebyggelsen i Skøyensvingen. Uttrykket underordner seg Skøyen hovedgård, med stedlige farger og materialer.

Materialer og overflater

Bygningene har yttervegger med 150 mm

isolert bindingsverk. Utvendig kledning er trepanel, med forskjellig profil, både i stående og liggende utgaver. Hvor det er nødvendig, er panelet brannimpregnert. Alt panelet er gitt et første strøk beis på fabrikk, med strøk nr. 2 på stedet. Utvendige dører og vinduer er i malt treverk. Innvendige vegger er i hovedsak kledd med malte robustgipsplater.

Vegger i dusjer samt veggfelt i toaletter er fliskledd. På gulv er det i hovedsak brukt linoleum (med trinnyddemping hvor det er nødvendig), med vinyl i våtrom (fliser i dusjer). I idrettshallen er det lagt punktelastisk sportsgulv. I himlinger er det benyttet en kombinasjon av system-

himlinger og tilpasningfelter i fast gips.

Kunstnerisk utsmykning

Kunstnerisk utsmykning er utført av fem forskjellige kunstnere/kunstnergrupper. Det var naturlig å plassere arbeidene i Skolegaten. Det samlede tema for utsmykningen er tilknytning og forankring. Skolens beliggenhet i nrområdet har vært temaet for den kunstneriske bearbeidelsen. Elementer i form av redskaper og gjenstander fra Skøyen hovedgård er støpt ned i bakken, og har gitt inspirasjon til blant annet veggbilder. Enkelte av arbeidene henspiller også på sammenhenger ut over det rent lokale.

Skøyen skole, DIV.A, Byggekunst nr. 5 1999

Foto: Sjur Mehlum © Riksantikvaren

Foto: Sjur Mehlum © Riksantikvaren

Foto: Arve Kjerseim © Riksantikvaren

Foto: Rune Stubrud, NVE

NVE-bygget Fredet og oppgradert til lavenergihus

Foto: Hilde Totland Harket, NVE

Alle foto Lars Jacob Hvinden-Haug og Jan Michael Stornes, NIKU

Hva er mest miljøvennlig,
- et gammelt lafta hus eller et nytt lavenergibygg?

Gammelt laftahus

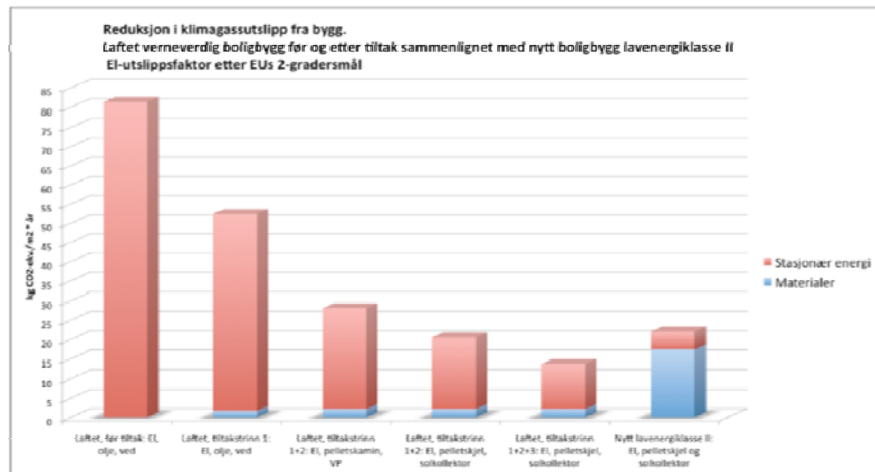
- Lite energieffektivt
- Miljøvennlige materialer
- Allerede bygd
- CO₂-lagring
- Lang levetid

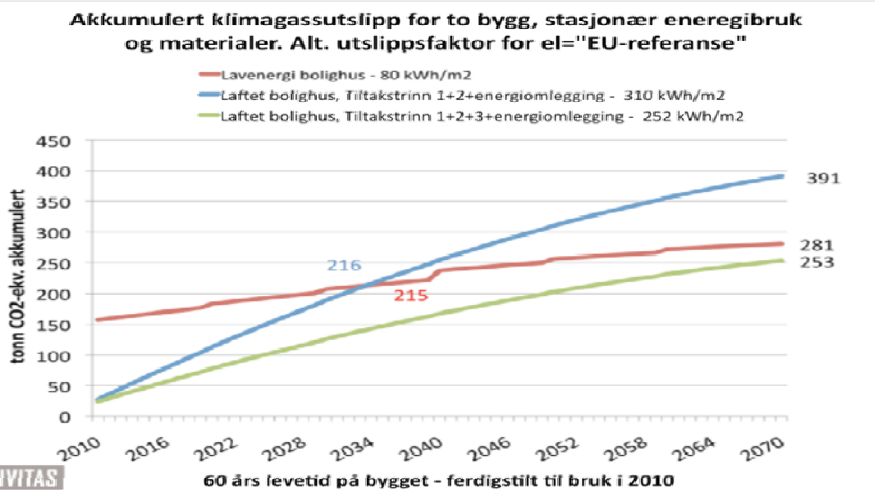
Lavenergihus

- Energieffektivt i drift
- Byggingen krever energi og gir klimagasser ved produksjon og transport
- Drift og vedlikehold medfører sannsynligvis større miljøbelastning

Figur 2: Klimagassutslipp fra energibruk i drift og materialer (kg CO₂-ekv/m²*år) for to de boligbyggene, men ved forutsetning om lavere utslipp fra el – utslippsfunksjon etter EUs "2-gradersmål" som gir gjennomsnitt på 146 g CO₂-ekv/kWh i 60-års perioden 2010 til 2070.

Figur 7: Akkumulerte klimagassutslipp for et laftet hus, energieffektivisert til ca 310 og 252 kWh/m², sammenlignet med et lavenergihus, 80 kWh/m².

For hele rapporten se
http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Tema/Energi_og_miljo/

Hva var det jeg sa?

- Vi kan lære mye av tradisjonell byggeskikk
- Gamle bygg representerer store ressurser
- Selv verneverdige hus kan oppgraderes slik at man oppnår vesentlig energisparing

